

בש"פ 8509/19 - מדינת ישראל נגד ליאור בפרי

בבית המשפט העליון

בש"פ 8509/19

לפני: כבוד השופט מ' מזוז

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: ליאור בפרי

ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996, על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופטת מ' בן ארי) במ"ת 19-03-38268 מיום 19.12.2019

תאריך הישיבה: כ"ו בכסלו התש"פ (24.12.2019)

בשם העוררת: עו"ד עודד ציון

בשם המשיב: עו"ד אורי בן נתן

החלטה

1. ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופטת מ' בן ארי) במ"ת 19-03-38268 מיום 19.12.2019, בה התקבלה בקשת המשיב לאפשר לו חלונות אורור קבועים ממעצרו בפיקוח אלקטרוני, בימים א'-ה' בין השעות 11:00-14:00.

2. ביום 17.3.2019 הוגש נגד המשיב ונאשם נוסף (להלן ביחד: הנאשמים) כתב אישום בומיוחס להם ביצוע בצוותא של עבירת חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) בצירוף סעיף 29(א) לחוק העונשין התשל"ז-1977; זאת לאחר שהנאשמים, על רקע סכסוך כספי, פגעו במכוון, בעוצמה רבה, באמצעות רכבם במתלונן, ונמלטו מהמקום. כתוצאה מכך נגרמו למתלונן פגיעות גופניות חמורות.

עמוד 1

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המדינה בקשה למעצרו של המשיב עד לתום ההליכים נגדו. לאחר דיונים וקבלת תסקירי מעצר, הורה בית המשפט המחוזי ביום 26.6.2019 על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים נגדו. בהחלטה הוטעם בין היתר כי המעשים שמיוחסים למשיב בכתב האישום משקפים מסוכנות שעוצמתה "במרום החומרה", והם מעידים על תכנון מוקפד ורצון עז לפגוע במתלונן, שדומה כי רק בדרך נס ניצלו חייו.
4. המשיב הגיש ערר לבית משפט זה על ההחלטה לעצרו עד לתום ההליכים, אולם במהלך הדיון ביום 24.7.2019 חזר בו מעררו תוך שמירת זכותו להגיש בקשה לעיון חוזר (בש"פ 4940/19).
5. המשיב אכן הגיש בקשה לעיון חוזר, וביום 16.9.2019, לאחר קבלת תסקיר ודיון במעמד הצדדים, החליט בית המשפט (השופט א' הימן), לאחר שהתלבט לא מעט כדבריו, להורות על המרת מעצרו של המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני, בכפוף לתנאים מחמירים: ערבות עצמית על סך של 100,000 ₪, הפקדה כספית של 50,000 ₪, ערבויות צד ג' של ארבעת המפקחים ע"ס של 150,000 ₪ כל אחד, וכן צו עיכוב יציאה מן הארץ והפקדת דרכון.
6. ביום 6.10.2019 נעתר בית המשפט המחוזי לבקשת המשיב לצאת באופן קבוע בימי שישי ושבת לתפילות בבית כנסת סמוך למקום מגוריו, וכן למספר מועדי תפילות ספציפיים במהלך חגי תשרי. בהתאם לכך קיים למשיב חלון קבוע ממעצרו באיזוק אלקטרוני בכל יום שישי למשך שלוש שעות, ובכל יום שבת למשך ארבע שעות, בליווי מפקח.
7. ביום 10.11.2019 הגיש המשיב בקשה נוספת לעיון חוזר במסגרתה ביקש "חלונות התאוררות קבועים, בימים א'-ה' בין השעות 11:00-14:00", וכן להוספת צו פיקוח מעצרים בעניינו. בתגובה לבקשה התנגדה המדינה לבקשה לחלונות התאוררות קבועים, וזאת בשים לב לחומרת המעשים המיוחסים למשיב בכתב האישום וכן לאור העובדה שרק זמן קצר קודם לכן הועבר המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני. בהחלטה מאותו היום קבע בית המשפט כי דרושה התייחסות של בא-כוח המשיב לטענה כי חלונות אוורור קבועים עומדים בניגוד לתכלית המעצר בפיקוח אלקטרוני. כמו כן נקבע באותה החלטה כי תסקיר שירות המבחן נדרש ביחס לשתי הבקשות הנ"ל.
- ביום 11.12.2019 התקבל תסקיר שירות המבחן, בגדרו צוין כי אמנם המשיב עסוק במחירים האישיים אותם הוא משלם נוכח מעצרו, אך עם זאת, וחרף הספקנות שעולה באשר ליעילות השתלבותו בטיפול נוכח ההתרשמות מדפוסיו הבעייתיים בהתמודדות עם קשיים, הומלץ על הטלת צו פיקוח מעצר למשך חצי שנה. בשולי התסקיר צוין כי נוכח עמידתו בתנאי המעצר עד כה, מומלץ לאפשר לו שעות התאוררות בפיקוח.
8. ביום 19.12.2019 התקיים הדיון בבקשה, במסגרתו ב"כ המדינה התנגדה לפתיחת חלונות התאוררות נוספים, מעבר לחלונות שכבר אושרו למשיב בימי שישי ושבת. עוד נטען כי הטעמים עליהם מבקש המשיב להתבסס, לרבות עמדת שירות המבחן, אינם תואמים את החוק וההלכה הפסוקה בענין מעצר בפיקוח אלקטרוני. אולם, חרף התנגדות המדינה קיבל בית המשפט את בקשת המשיב לחלונות אוורור בהתבסס על העדר הפרות בתנאי מעצרו עד כה, בשים לב למשך הזמן בו שהה מאחורי סורג ובריא וכן נוכח המלצת שירות המבחן לבקשה. משכך, הורה בית המשפט על פתיחת חלונות אוורור קבועים בימים א'-ה' בין השעות 11:00-14:00, בכפוף לכך שהמשיב ילווה בכל העת על-ידי מי ממפקחיו ותוך שחלונות אלו יוגבלו לרדיוס של 2 קילומטר ממקום מעצרו בפיקוח אלקטרוני. כמו כן, ניתן צו פיקוח מעצרים למשך 6 חודשים כמבוקש וכמוסכם.

9. כעת מונח בפני ערר מטעם המדינה על החלטתו האמורה של בית המשפט קמא. נטען, כי בשים לב לכך שחלפו כשלושה חודשים בלבד ממועד ההחלטה אשר המירה את מעצרו של המשיב ממעצר מאחורי סורג ובריא ולמעצר בפיקוח אלקטרוני, ובהתחשב בהוראת סעיף 52 לחוק המעצרים, כלל לא הייתה הצדקה לדון בבקשה לעיון חוזר בעת הזו. זאת במיוחד לאחר שאך כחודש קודם לבקשה אושרו למשיב חלונות אוורור קבועים בני מספר שעות בימי שישי ושבת. עוד נטען כי נסיבות המקרה החמורות, עברו הפלילי של המשיב, מסוכנותו, כמו גם התסקירים השליליים בעניינו, אינם מצדיקים היענות לבקשה. לבסוף נטען כי ההחלטה אינה עומדת בדרישות החוק והפסיקה. סעיף 22ד(1)(ג)(2) לחוק המעצרים מונה רשימה סגורה של מקרים בהם יכול בית המשפט, הדן במעצרו של אדם, להתיר לו לצאת ממקום הפיקוח לפרק זמן מוגבל, ועיקר המקרים הם לצרכים טיפוליים ופגישות עם קצין המבחן, או "תכלית חשובה אחרת". לגישת המדינה הבקשה דנן, על נימוקיה ונסיבותיה אינה נופלת בגדר "תכלית חשובה אחרת", וכי החלטת בית המשפט המחוזי עומדת בסתירה לתכליות מערך הפיקוח האלקטרוני, כפי שפורשו בפסיקה. בהקשר זה מפנה המדינה להחלטתי בבש"פ 77/17 פלוני נ' מדינת ישראל(11.1.2017).

10. בדיון לפני היום חזר בא-כוח המדינה על עיקרי נימוקי הערר כמפורט לעיל. בא-כוח המשיב טען כי בבקשה שהגיש לבית המשפט קמא לקביעת מועד דיון בבקשתו צוין כי המשיב חולה סוכרת אשר בעניינו המלצה רפואית לפעילות גופנית, "וחלון ההתאוווררות דרוש לו למטרה זו". בתגובה טען בא-כוח המדינה כי מפרוטוקול הדיון עולה כי הנימוק הרפואי לא עלה כלל, וגם בהחלטת בית המשפט אין כל התייחסות לנימוק רפואי אלא אך למשך הזמן בו שהה המשיב מאחורי סורג ובריא ולתסקיר שירות המבחן, שגם בו אין התייחסות למצב הרפואי של המשיב.

דיון והכרעה

11. לאחר עיון אני סבור כי ערר המדינה בדיון יסודו.

12. ראשית, הבקשה של המשיב לבית המשפט קמא לאישור "חלונות התאוווררות" הוגשה כבקשה לעיון חוזר. הליך בקשה לעיון חוזר מוגבל בהתאם לחוק למקרים בהם "נתגלו עובדות חדשות, נשתנו נסיבות או עבר זמן ניכר מעת מתן ההחלטה"(סעיף 52(א) לחוק המעצרים).

בעניינו ההחלטה על מעצר המשיב בפיקוח אלקטרוני ניתנה ביום 16.9.2019, היינו - פחות מחודשיים קודם להגשת הבקשה הנדונה. על כן לא ניתן לומר כי "עבר זמן ניכר מעת מתן ההחלטה", ובתקופה קצרה זו גם לא "נתגלו עובדות חדשות", ולא "נשתנו נסיבות", כלשון החוק, שהיה בהם כדי להצדיק עיון חוזר.

13. שנית, נוכח חומרת המעשים המיוחסים למשיב בכתב האישום, עברו הפלילי, והתסקירים הלא חיוביים בעניינו, ההחלטה להמיר את מעצרו מאחורי סורג ובריא במעצר בפיקוח אלקטרוני, אינה מובנת מאליה כלל. ואכן, בית המשפט ציין בהחלטתו כי "התלבט לא מעט" בשאלה זו. אך מכל מקום, ככל שניתן להצדיק את ההמרה למעצר בפיקוח אלקטרוני, הדבר מחייב הקפדה על כך שהמעצר בפיקוח אלקטרוני אכן ישמש כתחליף פונקציונלי ראוי למעצר מאחורי סורג ובריא.

14. שלישית, וזה עיקר -הצידוק להחלטה בדבר "חלונות התאוווררות" קבועים, מידי יום, במסגרת מעצר

בפיקוח אלקטרוני. במספר החלטות קודמות עמדתי על מהותו ותכליותיו של המעצר בפיקוח אלקטרוני, כפי שהותווה על ידי המחוקק בתיקון מס' 11 לחוק המעצרים (ס"ח תשע"ה, 68). ב[פלוני נ' מדינת ישראל (11.1.2017)], ציינתי בין היתר כי -

"מי שנעצר בפיקוח אלקטרוני הוא בגדר עצור, ולא בגדר משוחרר בערובה (חלופת מעצר), ומסטאטוס נורמטיבי זה גם נגזרות זכויותיו והמגבלות החלות עליו. אין מדובר בסטאטוס ביניים בין מעצר לשחרור בערובה אלא מדובר במעצר המתבצע בתנאים אחרים - לא מאחורי סורג ובריח אלא במקום אחר שקבע בית המשפט, ותחת פיקוח אלקטרוני ותנאים מגבילים שנקבעו לגביו, חלף פיקוח של סוהרים וחומות הכלא. לסטאטוס המשפטי של מי שנתון בתנאי פיקוח אלקטרוני כעצור יש השלכות בהיבטים שונים (כגון לענין תוצאות הפרה של תנאי הפיקוח האלקטרוני), לרבות בהיבט הנוגע לענייננו של "חלונות פיקוח"..."

הוראה זו של המחוקק [סעיף 22ד(1)(ג) לחוק המעצרים] מצביעה על כך כי חלונות פיקוח של מי שנתון במעצר בפיקוח אלקטרוני מוגבלות ככלל לצרכים אישיים חיוניים ("טיפול רפואי, טיפול נפשי או טיפול אחר הדרוש למפוקח"), או לצרכים טיפוליים-שיקומיים ("פגישה עם קצין מבחן" או "לתכלית אחרת שהומלצה בתסקיר המעצר").

ברוח זו יש ליתן תוכן גם להוראת העוללות בדבר התרת חלון פיקוח "לתכלית חשובה אחרת, מטעמים שיירשמו". מעבר לסייג הקבוע בחוק בדבר חשיבותהתכלית, נדרש לדעתי גם שהתכלית תעלה בקנה אחד עם המגמה העולה מהתכליות שפורטו במפורש בחוק ועם תכליות המעצר בכלל... " (שם בפסקאות 13-14, ההדגשות במקור).

על דברים ברוח זו חזר בית משפט זה בשורה של החלטות נוספות (ראו למשל החלטותיי בבש"פ 7659/17 פלוני נ' מדינת ישראל (3.10.2017) ובבש"פ 1697/18 ג'ובראן נ' מדינת ישראל (6.3.2018); וכן החלטת השופט י' עמית בבש"פ 5937/17 אברג'יל נ' מדינת ישראל (1.8.2017); והחלטת השופט י' דנציגר בבש"פ 6646/17 פלוני נ' מדינת ישראל (29.8.2017)).

15. בענייננו לא ניתנה על ידי בית המשפט כל הנמקה שיש בה מענה לאף אחד מהקשיים שפורטו לעיל, ובעיקר לא לענין ההצדקה לאישור "חלונות התאוררות" קבועים וממושכים מידי יום. ודוק - לטענת בא-כוח המשיב בדיון לפניי היום לענין מצבו הרפואי של המשיב, אין כל זכר בפרוטוקול הדיון או בהחלטת בית המשפט, ואף לא בתסקיר, וממילא אין בידי לקבל כי זו העילה המצדיקה את ההחלטה בדבר חלונות התאוררות.

16. סוף דבר: הערר מתקבל והחלטתו של בית המשפט המחוזי מיום 19.12.2019 בדבר אישור חלונות התאוררות למשיב בטלה.

ניתנה היום, כ"ו בכסלו התש"ף (24.12.2019).

שׁוֹפֵט